Gemeente Diemen

Jaarverslag leerplicht en RMC

Schooljaar 2020 – 2021

Afdeling Samenleving

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Ontwikkelingen Lokaal en Landelijk 5
2.1 Diemen groeit 5
2.2 Coronapandemie 5
2.3 MAS 6
3 Basisinformatie 9
4. Algemene gegevens 11
4.1 Basisgegevens leerplichtigen en RMC 11
4.2 Basisgegevens scholen 11
4.3 Wat opvalt: 13
5. Verzuimcijfers 14
5.1 Verzuimmeldingen 14
5.2 Vrijstellingen 14
5.3 Wat opvalt 15
6. Rol, interventies en werkwijze Leerplicht 17
6.1 Rol leerplicht 17
6.2 Interventies 17
6.3 Werkwijze leerplicht 20
6.3 Wat opvalt 21
6.4 Overige werkzaamheden leerplicht 2020-2021 22
7. Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 23
7.1 Landelijke ambities rondom voortijdig schoolverlaten 23
7.2 De regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) 23
7.3 RMC-verzuim 23
7.4 Voortijdig schoolverlaters 24
7.5 Wat opvalt: 24
8. Terugblik en Speerpunten 25
8.1 Terugblik speerpunten 2020 – 2021 25
8.2 Speerpunten 2021-2022 26
Bijlage 1. Afkortingen 28

1. Inleiding

Na een intens coronajaar willen we in dit jaarverslag de blik naar voren richten. In dit jaarverslag formuleren we een ambitie voor de komende jaren én geven we aan wat er moet gebeuren om deze ambitie te bewerkstelligen. Vanaf 2017 is de (landelijke) werkwijze van leerplicht veranderd. Sinds 2017 is de rol van leerplicht in de aanpak van verzuim verbreed. Leerplicht heeft de nieuwe werkwijze omarmd en zet meer in op preventie en werkt intensiever samen met het onderwijs en zorgverleners.

Positief aan de nieuwe werkwijze is wat het oplevert voor kinderen, jongeren, gezinnen, scholen en de ketenpartners van leerplicht. De andere kant van de medaille is dat de nieuwe werkwijze meer tijd kost. De afgelopen jaren neemt daardoor de werkdruk toe, blijven taken en speerpunten liggen en wordt er gedagdroomd over verdere ambities. Daarom nemen we un dit jaarverslag mee in wat er al veranderd is en wat leerplicht nog graag ziet veranderen de komende jaren. De ambitie die leerplicht heeft is: vroegtijdig al het verzuim signaleren en kinderen en jongeren de begeleiding bieden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen binnen het onderwijs.

De afdeling leerplicht in Diemen rapporteert via een jaarverslag aan de gemeenteraad en aan de minister het gemelde schoolverzuim en hoe in onze gemeente blijvend wordt ingezet om het leerrecht van alle leerlingen te borgen. Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is, wordt in het jaarverslag voor Diemen ook stilgestaan bij de belangrijkste ontwikkelingen en blikken we vooruit op het schooljaar 2021-2022.

Leeswijzer

Het jaarverslag is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 Landelijke en lokale ontwikkelingen;
- Hoofdstuk 3 Basisinformatie over Leerplicht;
- Hoofdstuk 4 Algemene gegevens leerplichtigen, RMC-doelgroep en scholen;
- Hoofdstuk 5 Verzuim in het primair en voortgezet onderwijs;
- Hoofdstuk 6 Rollen, interventies en overige werkzaamheden en werkwijze van leerplicht;
- Hoofdstuk 7 Voortijdig schoolverlaten en de RMC-functie;
- Hoofdstuk 8 Terugblik speerpunten schooljaar 2020 - 2021 en speerpunten schooljaar 2021 – 2022.

2. Ontwikkelingen Lokaal en Landelijk

In hoofdstuk twee worden lokale en landelijke ontwikkelingen besproken die invloed hebben op het werk van leerplicht. Een lokale ontwikkeling is dat Diemen een groeigemeente is en dat daardoor het aantal jongeren waarvoor leerplicht verantwoordelijk is, toeneemt. In paragraaf 2.2. bespreken we de volgende landelijke ontwikkelingen: de effecten van de coronapandemie en werken volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) op leerplicht.

2.1 Diemen groeit

Het aantal jongeren waarvoor leerplicht verantwoordelijk is, neemt toe. In 2015 waren er 6040 jongeren in de leeftijd 5-23 jaar. In 2021 is het aantal jongeren in de leeftijd 5-23 toegenomen tot 6368. Als we een sprongetje in de tijd vooruit nemen dan is leerplicht in 2024 verantwoordelijk voor 6853 jongeren in de leeftijd 5-23 jaar.

Naast een toename van het aantal jongeren is het aantal verzuimmeldingen sinds 2015 ook toegenomen. Het aantal verzuimmeldingen in het schooljaar 2015-2016 was voor het primair onderwijs 35 en voor het secundair onderwijs 265. In het schooljaar 2018-2019 was het totaal aantal verzuimmeldingen voor het primair onderwijs 36 en voor het voortgezet onderwijs 438. De werkdruk is ook toegenomen doordat leerplicht meer tijd besteed aan de verzuimmeldingen. Er wordt meer tijd besteed aan verzuimmeldingen vanwege een stijging van het aantal meldingen én doordat leerplicht gemiddeld meer tijd besteed per melding. Het aantal verzuimmeldingen is in 2020 en 2021 afgenomen door de coronamaatregelen voor het onderwijs.

Capaciteit leerplicht

In de inleiding benoemden we al dat de werkdruk is toegenomen. Dat komt door de groei van het aantal jongeren in Diemenen en doordat leerplicht meer tijd besteedt aan de verzuimmeldingen. In de speerpunten voor schooljaar 2021-2022 wordt de wens voor uitbreiding van de capaciteit van leerplicht uitgesproken. Met deze uitbreiding kan leerplicht de komende jaren weer vooruit en haar werk naar behoren blijven uitvoeren.

2.2 Coronapandemie

Leerplicht is het afgelopen schooljaar door de coronapandemie op een andere manier aan het werk geweest. Als leerplichtambtenaar heb je verschillende rollen: die van handhaver, adviseur, schakelaar of partner.[1]

Afgelopen jaar hebben de leerplichtambtenaren meer werk verricht in hun rol als adviseur en partner. In het coronajaar is er minder (wettelijke) ruimte geweest om te handhaven. Leerplicht heeft minder processen -verbaal opgemaakt. De schakelrol die leerplicht vervult tussen scholen en ketenpartners is sinds de invoering van de MAS belangrijker geworden. Ook in het coronajaar is leerplicht de verbindende schakel geweest tussen leerling, school en zorginstellingen of heeft een leerplichtambtenaar waar nodig de regierol op zich genomen.

[1] De leerplichtambtenaar: handhaver, adviseur, schakelaar en partner - Regioplan

Een uitleg van de rollen en bijbehorende taken staat op pagina 17.

Adviseur en luisterend oor voor ouders
De leerplichtambtenaren hebben in het afgelopen jaar nog vaker gefungeerd als adviseur en luisterend oor voor ouders. Veel van de gesprekken met ouders gingen over:

-onduidelijkheid over de quarantaineregels;
-onduidelijkheid over de coronamaatregelen;
-bezorgdheid over besmetting op school;
-bezorgdheid over het gedrag van kinderen tijdens de online lessen;
-ontevredenheid over de online lessen of juist over de reguliere lessen.

Partner voor scholen
In het coronajaar is er meer contact geweest tussen de leerplichtambtenaren en de basisscholen. Leerplicht fungeerde als partner van de basisscholen. De school en de leerplichtambtenaar trokken samen op om ervoor te zorgen dat het onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen (online) kon doorgaan.

Minder verzuimmeldingen
In het afgelopen jaar zijn de formele verzuimcijfers gedaald vanwege de coronamaatregelen. Een school meldt verzuim als een leerling zonder geldige reden meer dan 16 uur binnen vier weken afwezig is. De daling van het aantal verzuimmeldingen in het voortgezet onderwijs is groter dan de daling van het aantal verzuimmeldingen in het primair onderwijs.

Een eerste oorzaak voor de daling van het gemelde verzuim is dat scholen tijdens de scholensluiting geen verzuimmeldingen hoefden te doen. Ook niet wanneer er afstandsonderwijs werd aangeboden en een leerling het online lesprogramma niet volgde.

Een tweede oorzaak is dat door het afstandsonderwijs het lastiger vast te stellen was of leerlingen aanwezig waren bij de les. Of een leerling de les volgt, is nu eenmaal makkelijker te zien in de klas. Een leerling kan bij online onderwijs de les volgen en tegelijkertijd iets anders doen (gamen, lezen, nagels lakken, eten etc.). Bij de verzuimmeldingen die leerplicht wel binnenkreeg, lag het aantal uren dat al was verzuimd vele malen hoger dan de wettelijke norm van 16 uur en was de achterliggende problematiek vaak meteen complexer. Het lagere aantal verzuimmeldingen leverde minder werk op voor leerplicht. Deze meevaller is deels teniet gedaan doordat de verzuimmeldingen die wel gedaan werden gemiddeld meer werk met zich meebrachten.

Normalisatie net voor de zomervakantie
Net voor de zomervakantie is het werk van de leerplichtambtenaren weer enigszins genormaliseerd. Het aantal bezorgde ouders dat de leerplichtambtenaren benadert normaliseert weer. De leerplichtambtenaren merken dat scholen na de zomervakantie het verzuim weer formeel gaan melden in plaats van de leerplichtambtenaren informeel via de mail of telefoon op de hoogte te stellen. Het aantal verzuimmeldingen dat voor de zomervakantie in de maand binnenkwam lag op 19. In december lag het aantal verzuimmeldingen alweer op 49.

2.3 MAS

Aanleiding nieuwe werkwijze
De MAS staat voor Methodische Aanpak Schoolverzuim en is sinds 2017 de werkwijze van leerplicht Voor 2017 werkte leerplicht volgens de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim. Het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, Halt en Ingrado[2] hebben deze methodische aanpak voor schoolverzuim ontwikkeld. Aanleiding hiervoor was de behoefte van ketenpartners aan een gezamenlijke aanpak van schoolverzuim.

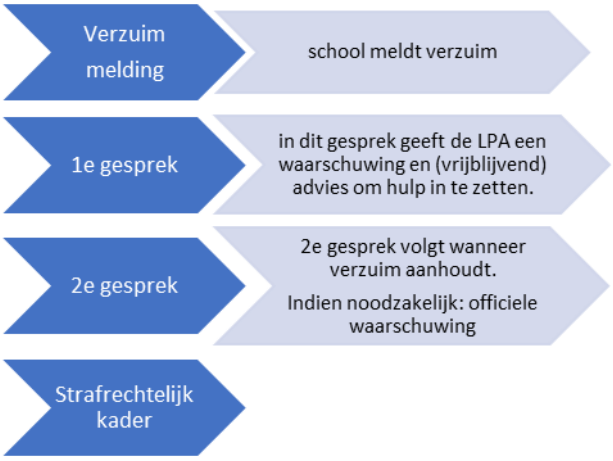
[2] Branchorganisatie leerplicht en RMC

De MAS: preventiever samenwerken
Sinds 2017 is door deze nieuwe werkwijze een rolverschuiving te zien bij leerplicht: de rol van leerplicht als partner, adviseur en verbinder hebben ruimte gewonnen ten opzichte van de rol die leerplicht heeft als handhaver. In de MAS staat de inzet op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp centraal bij de aanpak van verzuim. Als leerplicht de analyse maakt dat achter het verzuim een hulpvraag ligt, dan pakt leerplicht haar schakelrol op om ervoor te zorgen dat ketenpartners de hulpvraag oppakken. Als leerplicht een melding krijgt van spijbelgedrag of ouders die tijdens schooltijd op vakantie gaan, wordt nog steeds (meteen) gehandhaafd.
Voor 2017 ging leerplicht sneller over tot handhaven, ook als het verzuim veroorzaakt werd door een achterliggende hulpvraag. De rol van leerplicht was in de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim beperkt tot een vrijblijvend advies van leerplicht aan ouders en leerling om hulp te zoeken.

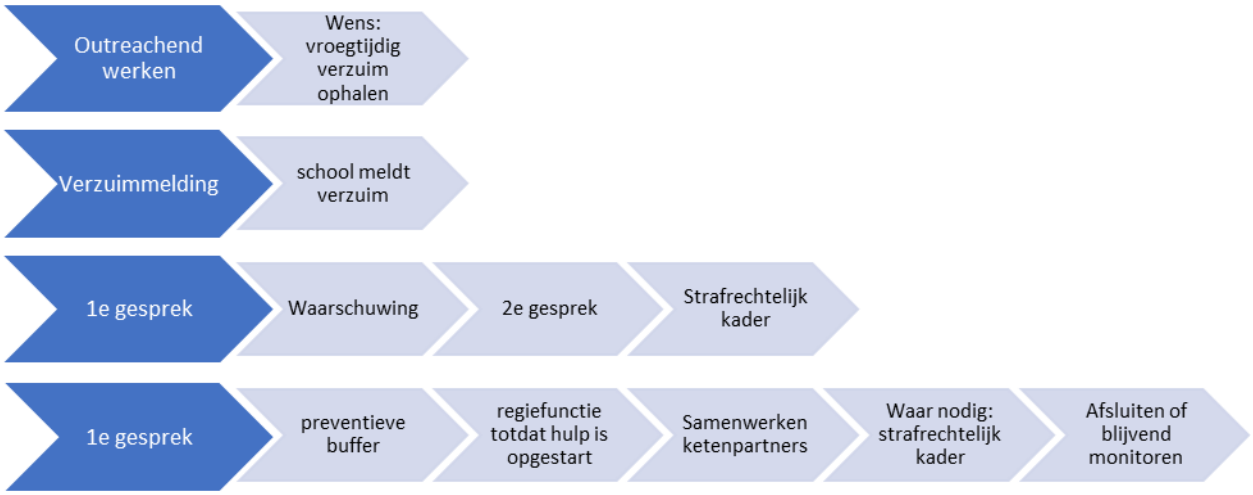
In de MAS is handhaven niet meer de standaard, maar vaak de inzet om een doorbraak te bewerkstelligen. Leerplicht werkt met partners in de keten samen, waarbij leerplicht als enige partij de mogelijkheid heeft om middels een proces-verbaal een casus op een minder vrijblijvende manier weer in beweging te zetten. De mogelijkheid van kunnen handhaven heeft dus niet aan belang ingeboet, de inzet van leerplicht op preventie en samenwerken is toegenomen. Leerplicht is intensiever bij een verzuimcasus betrokken.

In de onderstaande schema's wordt in beeld gebracht hoe een verzuimmelding door leerplicht voor 2017 en na 2017 wordt opgepakt.

Werkwijze leerplicht voor 2017

Werkwijze leerplicht vanaf 2017

Effect op ouders en jongeren
Wat betekent werken volgens de MAS voor jongeren en ouders? Wat jongeren en ouders merken, is dat de leerplichtambtenaar oog heeft voor wat het verzuim veroorzaakt. Als er sprake is van een hulpvraag, is leerplicht intensiever betrokken bij een casus en werkt leerplicht samen met andere partijen die betrokken zijn (school & zorgpartners). Preventief werken betekent ook dat de leerplichtambtenaren kwetsbare jongeren blijven monitoren. Dan gaat het om jongeren die bekend zijn bij leerplicht en waarbij een risico op uitval blijft bestaan. Als een jongere spijbelt of ouders op vakantie gaan tijdens schooldagen (luxe verzuim), zien jongeren en ouders de leerplichtambtenaar onverminderd vaak in haar handhavende rol.
In de onderstaande bijdrage van de leerplichtambtenaren leest u wat werken volgens de MAS op casusniveau inhoudt.

Van de leerplichtambtenaar: werken volgens de MAS
In 2019 kreeg ik een melding binnen met behoorlijk wat uren op de teller. Het ging om een meisje, ze was vaak ziek en ze spijbelde. De school wist niet zo goed wat er aan de hand was. Als leerplichtambtenaar roep je dan altijd ouders en kind op om hun verhaal te horen. Ook voor 2017 was dit de gebruikelijke route: melding, gesprek school, ouders en kind oproepen.

Tijdens het eerste gesprek had ik meteen door: hier is meer aan de hand. Het meisje wendde zich van haar ouders af en er speelde meer in het gezin. Voor 2017 had leerplicht vastgesteld dat de schoolarts onderzoek moest doen naar de gezondheid van het meisje en daarna hadden we een eerste waarschuwingsbrief gestuurd met daarin de afspraken. En dan lieten we het los. We kwamen pas weer in beeld bij een volgende verzuimmelding. En die kwam er vaak wel. Hoe snel leerplicht weer betrokken werd, hing af van of en hoe snel de school het verzuim weer meldde. We werkten nog niet outreachend.

Nu we werken met de MAS werken we intensiever samen en is onze inzet meer gericht op preventief handelen. Ik startte niet meteen het strafrechtelijk traject, maar plande in plaats daarvan alvast een vervolggesprek in met ouders en kind.

De schoolarts stelde vast dat het meisje en de ouders hulp nodig hadden en dat het meisje tijdelijk minder uren naar school kon. Na deze vaststelling van de schoolarts overlegde ik met school en belde daarna met het Sociaal Wijkteam in Diemen. Na de invoering van de MAS vormen wij vaak de verbindende schakel tussen de school, gezinnen en het Sociaal Wijkteam. Dat komt ook doordat een Amsterdamse school vaak wel de Amsterdamse zorgstructuur kent, maar die van Diemen niet. In dit geval pakte het Sociaal Wijkteam de regie en zouden wij weer aanschuiven als het tijd was voor een plan voor school.

En soms loopt het dan toch anders en zit je meteen weer met elkaar om tafel. Het meisje wilde geen hulp. Er was een plan, de ouders stemden in maar het meisje niet. Toen hebben we in overleg met het Sociaal Wijkteam Diemen besloten het meisje voor een keuze te stellen: hulp accepteren of dealen met de consequenties van een proces-verbaal voor ongeoorloofd verzuim. Dit klinkt heel streng maar is gelijk de kracht van leerplicht. We zetten sinds de MAS vaak in op vrijwillige jeugdhulp maar indien nodig handhaven we.

3 Basisinformatie

Wettelijke basis

- De leerplicht (5 -16 jarigen) begint op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin een kind 5 jaar wordt. De leerplicht eindigt aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden.
- De kwalificatieplicht (16-18 jarigen) is bedoeld om voortijdige schooluitval terug te dringen en houdt in dat jongeren van 16-18 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben.[3]
- Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten (18-23 jarigen) ligt in het verlengde van de leerplicht en kwalificatieplicht. Het verplicht gemeenten 'niet meer leerplichtige jongeren' van 18 tot 23 jaar te volgen op hun weg naar een startkwalificatie. [4]

Verantwoordelijkheden

- Ouders, voogden of verzorgers zijn volgens de leerplichtwet verplicht ervoor te zorgen dat de jongere is ingeschreven bij een school en deze school ook volgens lesrooster bezoekt.
- School behoort leerlingen te melden die meer dan 16 uur binnen vier lesweken ongeoorloofd verzuimen.
- Gemeente ziet toe op naleving van de leerplichtwet. Leerplicht onderzoekt wat er aan de hand is en zorgt ervoor dat kinderen naar school gaan en 18-23 jarigen zonder startkwalificatie worden gevolgd en begeleid richting een startkwalificatie.

Definities

Absoluut verzuim

Als een kind/jongere niet bij een school of instelling staat ingeschreven, spreken we van absoluut verzuim. Vooral als gevolg van schoolwisselingen is niet van alle leerlingen bekend naar welke school ze gaan.

Relatief verzuim

Als een leerling wel bij een school of instelling staat ingeschreven, maar deze zonder geldige reden niet bezoekt, spreken we van relatief verzuim. Relatief verzuim kent meerdere vormen:

- ***Beginnend verzuim***: Hier is sprake van verzuim, maar minder dan de wettelijke termijn van 16 uur of meer in een periode van 4 weken. De school wordt geacht in te grijpen, maar dit verzuim hoeft niet gemeld te worden.
- Wanneer een leerplichtige leerlingen binnen een periode van 4 weken 16 uur of meer zonder geldige reden verzuimen (de wettelijke termijn), is melden bij DUO wel verplicht.
- ***Signaalverzuim*** is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school.
- ***Luxeverzuim*** is verzuim waarbij ouders hun kind gedurende schooltijden meenemen op vakantie. Dat is alleen toegestaan als door specifiek werk van (één van de) ouders geen enkele mogelijkheid in een schooljaar bestaat om met het gezin op vakantie te gaan.
- ***Thuiszitters*** zijn jongeren van 5 t/m 17 jaar die wel op een school staan ingeschreven, maar feitelijk vier weken onafgebroken zonder geldige reden niet naar school gaan, terwijl er geen vrijstelling voor is afgegeven.

---

[3] Een startkwalificatie is een HAVO-, VWO- of MBO-diploma niveau 2 of hoger en geldt als basis voor het vinden van geschoold werk.

[4] De RMC-wetgeving is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra is een aantal artikelen opgenomen over voortijdig schoolverlaten en de functie van de RMC hierin.

4. Algemene gegevens

4.1 Basisgegevens leerplichtigen en RMC

Het aantal leerplichtigen (5 -18 jaar) in Diemen was op 1 oktober 2020 3975 leerlingen. Het aantal inwoners in de RMC-leeftijdscategorie (18-23 jaar) is 2393.[5] Er is een daling van het aantal jongeren in de RMC-leeftijd (18-23 jaar). Een van de verklaringen voor deze daling is dat het aantal uitwisselingstudenten is gedaald. In 2019-2020 was dit aantal nog 285. Afgelopen schooljaar was het aantal uitwisselingstudenten 168. Een andere mogelijke verklaring is dat door de coronamaatregelen meer studenten thuis zijn blijven wonen en geen gebruik hebben gemaakt van de studentenhuisvesting in Diemen.

Categorie	01-01-2018	01-01-2019	01-10-2019	01-10-2020
Aantal leerplichtigen incl. kwalificatieplicht (5 t/m 17 jaar)	3588	3643	3901	3975
Aantal inwoners in de RMC-leeftijd (18 tot 23 jaar)	2570	2666	2693	2393
Totaal	**6158**	**6309**	**6594**	**6368**

4.2 Basisgegevens scholen

Primair onderwijs

Het merendeel van de Diemense leerlingen in de basisschoolleeftijd (5-12 jaar) bezoekt een van de in totaal zeven basisscholen in Diemen. In totaal zijn er 2675 basisschoolleerlingen. Daarvan gaan er 2117 naar een basisschool in Diemen. Er zijn 558 leerlingen die primair onderwijs volgen buiten Diemen.

Aantal Diemense leerlingen op het primair onderwijs in Diemen	1-10-2017	1-10-2018	01-10-2019	01-10-2020
Totaal	**1705**	**1809**	**2050**	**2117**

De onderstaande tabel geeft een overzicht naar welke scholen leerlingen gaan die buiten Diemen primair onderwijs volgen. Deze leerlingen volgen onderwijs op 95 verschillende basisscholen. De scholen met minimaal 20 leerlingen zijn gespecificeerd, de overige scholen zijn ondergebracht in de categorie ‘overige scholen’.

Aantal Diemense leerlingen op het primair onderwijs buiten Diemen	2018-2019	2019-2020	2020-2021
De Grote Beer	46	50	48
A Bekemaschool R.K basisonderwijs	62	51	41
5e montessorischool Watergraafsmeer	42	40	39
Oecumenische Basisschool Frankendael	-	18	31
Lidwina school	29	29	29
Brede Daltonschool De Meer	32	27	25
Europaschool	2	20	16
Indische Buurtschool (Unesco school)	24	23	14
Overig	196	269	315
Totaal	**433**	**509**	**558**

[5] Een groot deel van de jongeren in de RMC-leeftijd in Diemen heeft een startkwalificatie en volgt een hbo- of universitaire studie.

Voortgezet onderwijs

De tabel geeft een overzicht van het aantal leerlingen uit Diemen per school. De scholen met minimaal 10 leerlingen zijn gespecificeerd, de overige scholen zijn ondergebracht in de categorie ‘overige scholen’. Wat opvalt is dat de leerlingen uit Diemen naar nog meer verschillende scholen gaan dan de voorgaande jaren.

Aantal Diemense leerlingen per middelbare school	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Overige scholen (minder dan 10 leerlingen uit Diemen)	314	175	172	304
Vechtstede College	216	260	267	256
Open schoolgemeenschap Bijlmer	175	170	161	143
Pieter Nieuwland College	74	95	94	92
Montessori Lyceum Amsterdam	31	44	92	53
Metis Montessori Lyceum HAVO	32	44	44	50
IJburg College	75	61	61	48
College De Meer	57	56	23	43
Montessori College Oost	21	28	35	42
Cygnus Gymnasium	47	51	45	40
Dalton Scholengemeenschap Spinozalyceum	23	21	34	38
De Hubertus & Berkhoff	19	28	36	36
Esprit Scholen Berlage Lyceum	26	36	58	33
Casparus College	19	19	27	29
Sint Nicolaas Lyceum	40	46	43	28
De Amsterdamse Mavo & Havo	11	15	24	28
Fons Vitae Lyceum	23	26	25	21
Wellantcollege Linnaeus (Amsterdam)	23	31	24	21
Vossius Gymnasium	12	12	14	18
HAVO de Hof	20	23	17	16
Ir. Lely Lyceum	-	-	10	16
Het Hervormd Lyceum Zuid	18	20	16	15
Het Amsterdams Lyceum	19	12	14	14
Gerrit van der Veen College	11	11	14	13
Bindelmeer College	17	17	17	12
Sint Ignatiusgymnasium	16	16	15	12
ALASCA	-	-	-	12
Scholengemeenschap Panta Rhei	19	18	12	9
Barlaeus Gymnasium	12	10	11	9
IVKO	-	11	14	7
Wellantcollege Naarden	19	20	10	3
Totaal	**1447**	**1411**	**1429**	**1461**

Aantal Diemense leerlingen op het speciaal onderwijs	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Speciaal basisonderwijs	60	57	69	67
Voortgezet speciaal onderwijs	40	48	37	41
Totaal	**100**	**105**	**106**	**108**

4.3 Wat opvalt:

- Er is weer een aanzienlijke stijging van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Het aantal inwoners van Diemen groeit en daarmee ook het aantal leerlingen in het basisonderwijs;
- Het aantal Diemense leerlingen in het primair onderwijs buiten Diemen is 558 leerlingen. Deze leerlingen zijn verspreid over in totaal 95 scholen. Het aantal leerlingen dat buiten Diemen primair onderwijs volgt blijft toenemen;
- Het grootste deel van de leerlingen die buiten Diemen naar het primair onderwijs gaan, gaat naar basisscholen die grenzen aan Diemen;
- Ook gaan veel leerlingen naar Amsterdam waarbij het verschillende scholen betreft, veelal voor specifiek onderwijs of scholen met een specifieke geloofsovertuiging;
- Leerplicht merkt op dat ouders vaker specifiek kiezen voor een type onderwijs en dat de keuzevrijheid gezocht wordt buiten Diemen wanneer er geen mogelijkheden meer zijn op de school van voorkeur in Diemen;
- Het aantal kinderen op speciaal onderwijs blijft gelijk.
- Het aantal scholen waar Diemense leerlingen voortgezet onderwijs volgen neemt toe met circa 30 scholen.

5. Verzuimcijfers

In dit hoofdstuk staan de verzuimcijfers van Diemen. Van verzuim is sprake als een leerplichtige leerling of een leerling zonder startkwalificatie zonder geldige reden afwezig is. Op de website van DUO staat uitleg over de verschillende soorten verzuim, waarover wij hieronder rapporteren.

5.1 Verzuimmeldingen

Primair onderwijs

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen in het primair onderwijs.

Verzuim primair onderwijs	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
PO | Absoluut verzuim	-	4	-	-
PO | Relatief verzuim (16u of meer)	37	32	42	27
- Waarvan luxeverzuim	6	14	5	3
- Waarvan overig relatief verzuim	31	18	37	24

Voortgezet onderwijs

De volgende tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen in het voortgezet onderwijs.

Verzuim voortgezet onderwijs	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
VO | Absoluut verzuim	-	-	-	
VO | Relatief verzuim (16u of meer)	373	438	357	120
- Waarvan luxeverzuim	10	27	21	-
- Waarvan overig relatief verzuim	363	411	338	120

Thuiszitters	WPO	WEC	WVO	WEB	Totaal
Begin van het schooljaar	0	0	0	0	**0**
In de loop van het schooljaar	1	1	3	0	**5**
Totaal	**1**	**1**	**3**	**0**	**5**
- Waarvan langer dan drie maanden	0	1	1	0	**2**
- Waarvan problemen in de loop van het schooljaar opgelost	1	0	2	0	**3**
- Waarvan gedurende het schooljaar 18 geworden	0	0	0	0	**0**

WPO = primair onderwijs | WEC = speciaal onderwijs | WVO = voortgezet onderwijs | WEB = R0C

Verwijdering

Naast verzuim en thuiszitters kan er ook sprake zijn van verwijdering. Dit moet een school zowel bij de onderwijsinspectie als bij de leerplichtambtenaar schriftelijk melden. Er zijn in het afgelopen schooljaar geen verwijderingen gemeld bij leerplicht. Overigens heeft de school een inspanningsverplichting om een verwijderde leerling op een andere school te herplaatsen.

5.2 Vrijstellingen

De Leerplichtwet 1969 noemt diverse situaties waarin ouders zijn vrijgesteld van de verplichting om hun kind(eren) op een school in te schrijven, namelijk:

- Het kind is ongeschikt om naar school te gaan door lichamelijke of psychische oorzaken. De leerplichtambtenaar beoordeelt of er reden is om het kind vrijstelling van leerplicht te verlenen.
- Ouders/opvoeders vinden vanuit hun levensbeschouwelijke richting geen passende school in de omgeving.
- Het kind staat ingeschreven bij een Nederlandse gemeente, maar verblijft in het buitenland en volgt daar onderwijs. Een vrijstelling wordt alleen afgegeven na indiening van een aanvraag bij de gemeente waarbij tevens een verklaring van inschrijving van de desbetreffende school in het buitenland wordt overhandigd.

Reden vrijstelling	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerlingen die in buitenland onderwijs volgen, maar in Diemen geregistreerd zijn	4	10	10	8
Psychische of lichamelijke ongeschiktheid	7	9	10	16
Overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs	3	3	4	5
Andere gewichtige omstandigheden	0	0	4	2
Totaal	**14**	**22**	**28**	**31**

5.3 Wat opvalt:

- De coronamaatregelen voor het onderwijs hebben impact gehad op de formele verzuimcijfers. In de tabellen staat het verzuim dat door scholen is gemeld. Deze cijfers zijn niet representatief voor het verzuim dat er in dit jaar is geweest. De gangbare regels voor verzuim waren niet van kracht tijdens een deel van het schooljaar. Tijdens de scholensluitingen kon afwezigheid volgens de landelijke richtlijnen niet gemeld worden als ongeoorloofd verzuim. Al het coronagerelateerde verzuim was geoorloofd verzuim. Veel verzuim is dus niet terug te zien in de cijfers, omdat de normale verzuimregels een deel van het afgelopen jaar niet van kracht waren.

  In het voortgezet onderwijs en het middelbaar onderwijs is langer sprake geweest van online lessen. De basisscholen zijn sneller weer opengesteld. Voor voortgezet onderwijs scholen en mbo-scholen bleef het een groot deel van het schooljaar lastig om vast te stellen welke leerlingen aanwezig waren. Dit zien we terug in de verzuimmeldingen. Het aantal verzuimmeldingen bij het voortgezet onderwijs is sterker gedaald dan in het primair onderwijs. Dat hangt samen met het zicht dat er was op de leerlingen in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs. In het voorgezet onderwijs was het zicht op leerlingen voor een groot deel van het jaar beperkter dan op het primair onderwijs.

- Het afgelopen schooljaar waren er vijf thuiszitters in Diemen. Het betreft bijna altijd intensieve dossiers waar veel begeleidingstijd voor nodig is.
  Van de vijf thuiszitters zijn er tijdens het schooljaar 3 weer terug gekeerd naar het onderwijs. Eén van de thuiszitters is verhuisd naar een andere gemeente. En tot slot is er nog één thuiszitter waarvoor nog gezocht wordt naar een passende oplossing. Het gaat om een 15-jarige thuiszitter die begeleid wordt door jeugdbescherming. In deze casus is de hulpverlening aan zet voordat onderwijs weer mogelijk is. Leerplicht zal deze casus op de achtergrond volgen zodat hij niet helemaal uit beeld raakt.

- Het absoluut verzuim is 0. Er zijn geen jongeren die leerplichtig zijn en niet op een school staan ingeschreven;
- Het aantal meldingen van luxeverzuim is afgenomen. Een mogelijke oorzaak is dat door het online onderwijs kinderen en jongeren ook vanuit het buitenland onderwijs konden volgen;
- De coronapandemie heeft ook impact gehad op de verzuimcijfers in het voortgezet onderwijs. Het aantal verzuimmeldingen in het voortgezet onderwijs is tijdens de coronaperiode afgenomen. De leerplichtambtenaren hebben het contact met de scholen waar de meeste leerlingen uit Diemen onderwijs volgen geïntensiveerd. Het doel was om proactief de zorgleerlingen te monitoren en ervoor te zorgen dat zij niet uit zicht zouden raken. Deze proactieve houding heeft echter niet geleid tot meer verzuimmeldingen. Het vermoeden is dat

de scholen wellicht ook minder zicht hebben gehad op het verzuim. Tijdens de coronaperiode waren de spelregels voor verzuimmeldingen minder eenduidig dan daarvoor

- Er zijn 31 vrijstellingen verleend. Dat is meer dan vorig schooljaar. Het aantal leerlingen uit de categorie ‘Psychische of lichamelijke ongeschiktheid’ is toegenomen. Voor het verkrijgen van deze vrijstelling doen ouders een beroep op een vrijstelling bij leerplicht. De jeugdarts adviseert leerplicht over het toekennen of afwijzen van het beroep. Het gaat om jongeren die niet in staat zijn om regulier onderwijs te volgen door een psychische een lichamelijke aandoening. Deze jongeren gaan bijvoorbeeld naar de dagbesteding.

6. Rol, interventies en werkwijze Leerplicht

6.1 Rol leerplicht

De uitvoering van de leerplichtwet in de gemeente Diemen valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Samenleving, team Beleid, uitgevoerd door twee leerplichtambtenaren, die worden ondersteund door een medewerker van de afdeling Samenleving. De totale omvang van team Leerplicht bedraagt 2.05 FTE.[6]

De leerplichtambtenaar is geen hulpverlener, maar heeft de zorgtaak gesignaleerde problematiek in kaart te brengen en zo nodig hulpverlening in te schakelen en/of te coördineren. Het doel van de functie is:

- Toezien op het recht op onderwijs voor 5-16 jarigen;
- Het stimuleren van het behalen van een startkwalificatie (16-23-jarigen) en het voorkomen van voortijdig schooluitval.

Het doel is om te zorgen dat jongeren optimale kansen krijgen om hun talenten te benutten en om het arbeidsperspectief te vergroten. Dit moet voorkomen dat leerlingen uitvallen, de leerloopbaan onderbroken wordt en jongeren een groter risico lopen om in een bijstandssituatie te belanden.

Leerplichtambtenaren hebben een rol gericht op preventie, handhaving en zorg.
Deze rollen vertalen zich in diverse functies:

- Handhavend: onderzoek instellen, opmaken processen-verbaal, evt. huisbezoeken.
- Partner: participeren in overlegstructuren met scholen en andere ketenpartners, gesprekken met ouders en/of kinderen en/of jongeren.
- Adviseur: aanspreekpunt en adviseur voor ouders, jongeren, scholen, hulpverleningsinstanties ten aanzien van verzuimkwesties.
- Schakel: onderhouden van contact met school en andere ketenpartners en waar nodig regie voeren en indien nodig coördineren van een effectieve samenwerking tussen school en andere ketenpartners.

De ondersteuner van de leerplichtambtenaren heeft de volgende taak:

- Administratief: versturen brieven/rappelleren, opmaken dossier, uitnodigen voor gesprekken, in- en uitschrijvingen, controle leerplichtadministratie van de scholen.
- Relatiebeheer: met de scholen en waar nodig met ouders en jongeren.

6.2 Interventies

Schoolverzuim en schooluitval zijn naast een individueel probleem vaak ook een maatschappelijk probleem. Regelmatig zijn verzuim en uitval nauw verweven met gezinsproblematiek, (jeugd)werkloosheid, criminaliteit en verslaving. Het is daarom belangrijk om bij de aanpak van dit probleem krachten te bundelen. Wanneer er sprake is van verzuim zijn er verschillende interventies mogelijk. De nadruk van het werk van de leerplichtambtenaar is de afgelopen jaren steeds meer op het preventieve aspect komen te liggen.

<u>Preventie en de MAS</u>
In eerste instantie wordt altijd geprobeerd in overleg en al dan niet met inzet van hulpverlening tot een oplossing te komen, waardoor de leerling weer naar school gaat. De MAS (MAS) is landelijk ontwikkeld en speelt daar ook op in. De MAS gaat uit van het feit dat:

- Het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma;

[6] fte staat voor fulltime-equivalent. Eén FTE is een volledige werkweek van 36 uur. 2.05 fte is omgerekend 64,8 uur per week.

- Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop;
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim;
- De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is.

De MAS gaat uit van een schakelrol voor de leerplichtambtenaar in de brede keten van schoolverzuim. Het zoeken naar een optimale inzet van alle betrokken ketenpartners in het sociaal domein en/of de jeugdstrafrechtketen (scholen, gemeenten, RvdK, Halt, politie, gemeentelijke jeugdhulp, Inspectie van het onderwijs, OM, rechter) wordt steeds belangrijker gevonden.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

EEN GEZAMENLIJK PLAN VOOR IEDER KIND

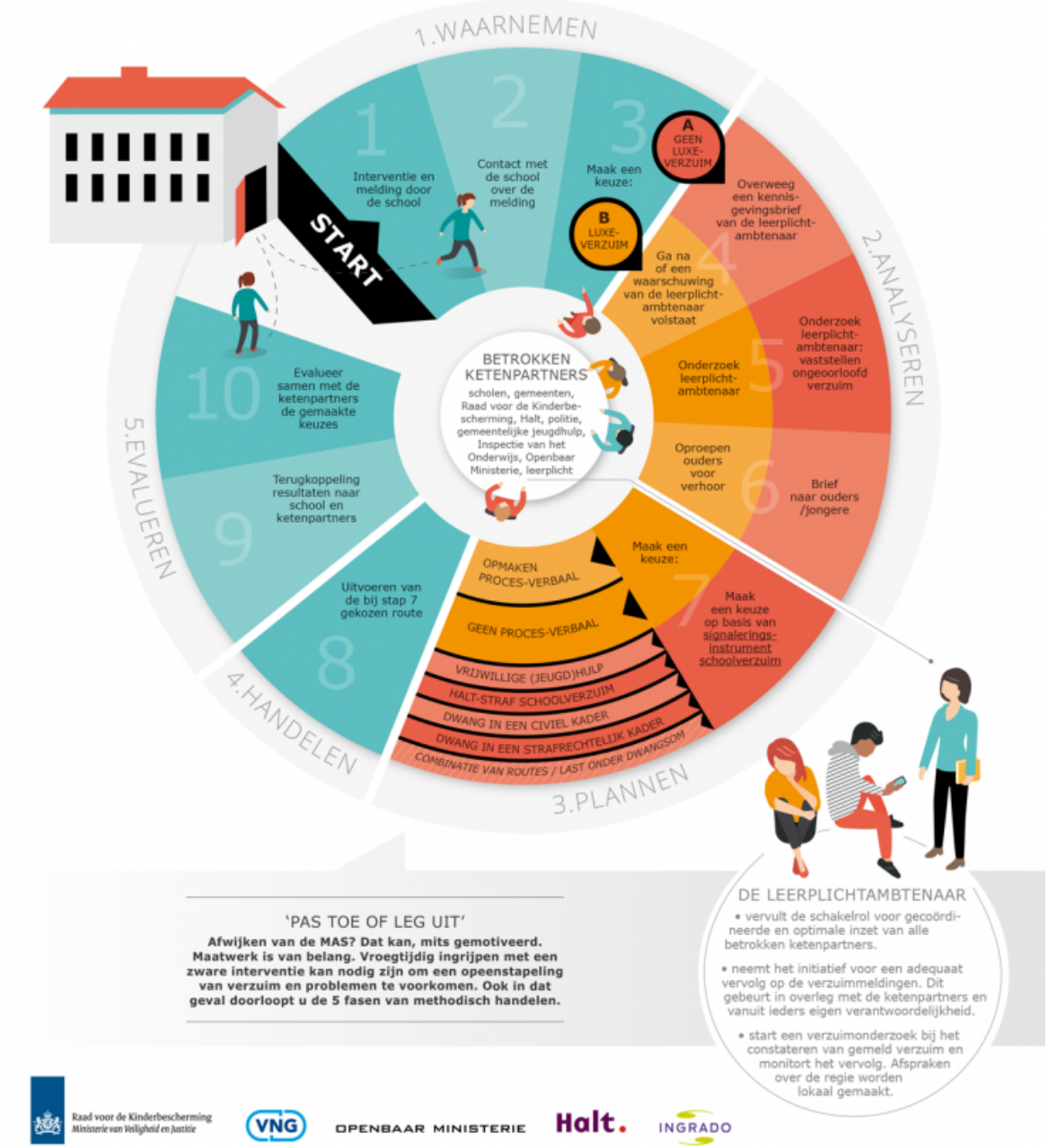
Ingrado, Stichting Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming hebben de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld vanuit de volgende gedeelde visie:

I Het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijs-programma

II Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop

III Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim

IV De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus

'PAS TOE OF LEG UIT'

Afwijken van de MAS? Dat kan, mits gemotiveerd. Maatwerk is van belang. Vroegtijdig ingrijpen met een zware interventie kan nodig zijn om een opeenstapeling van verzuim en problemen te voorkomen. Ook in dat geval doorloopt u de 5 fasen van methodisch handelen.

DE LEERPLICHTAMBTENAAR

- vervult de schakelrol voor gecoördineerde en optimale inzet van alle betrokken ketenpartners.
- neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op de verzuimmeldingen. Dit gebeurt in overleg met de ketenpartners en vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid.
- start een verzuimonderzoek bij het constateren van gemeld verzuim en monitort het vervolg. Afspraken over de regie worden lokaal gemaakt.

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Veiligheid en Justitie
VNG
OPENBAAR MINISTERIE
Halt.
INGRADO

Bemiddelingen

Leerplichtambtenaren worden gedurende het schooljaar ook zelf benaderd door ouders, leerlingen en scholen. Het gaat dan om verzoeken om bemiddeling of advies bij problemen of een conflict. Hierdoor wordt geprobeerd te voorkomen dat leerlingen verzuimen of uitvallen. Bemiddelingen kunnen een preventieve werking hebben.

Proces-verbaal en samenwerking met Justitie

De leerplichtwet biedt de mogelijkheid om bij overtreding via een proces-verbaal de Officier van Justitie in te schakelen. Overleg tussen de leerplichtambtenaar en het Openbaar Ministerie is noodzakelijk om in zaken tot een goed oordeel te komen en een goede kwaliteit van de processen-verbaal te borgen. Een proces-verbaal wordt tevens naar de Raad voor de Kinderbescherming gestuurd, die daarop een onderzoek start dat kan resulteren in een geldboete of hechtenis. De leerplichtambtenaar is aanwezig bij de rechtszaak of de afhandeling bij het Openbaar Ministerie.

Korten kinderbijslag

De Algemene Kinderbijslagwet (AKW) sluit aan op de kwalificatieplicht. Dat betekent dat ook ouders van 16- en 17-jarigen gekort kunnen worden op de kinderbijslag als hun kind geen school bezoekt. Tot op heden is dat in Diemen nog niet nodig geweest. De volgende tabel geeft een overzicht van de interventies in het afgelopen schooljaar.

Interventie	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
PO | Proces verbaal	0	7	4	0
- Waarvan boetes	0	5	2	0
- Waarvan aangehouden/lopend	0	1	1	0
- Waarvan geseponeerd/ingetrokken	0	1	1	0
VO | Proces verbaal	4	16	2	3
- Waarvan boetes	1	6	1	0
- Waarvan verwijzingen naar Halt	1	2	0	0
- Waarvan een taakstraf /maatregel	2	4	0	0
- Waarvan aangehouden[7]	0	0	1	1
- Nog lopende zaken	0	3	0	2
- Anders/onbekend	0	0	0	0
- Gesloten plaatsing	0	1	0	0
Geen inschrijving | Proces verbaal		2	0	0
- Waarvan boete	0	1	0	0
- Waarvan ingetrokken	0	1	0	0
Korten kinderbijslag	0	0	0	0

6.3 Werkwijze leerplicht

Samenwerking met het onderwijs

Verzuimmeldingen komen via DUO binnen bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van een leerling. Schoolverzuim heeft vaak dieperliggende oorzaken. Het is vaak een van de eerste signalen van problemen en vergroot het risico op voortijdig schoolverlaten. Daarom onderzoekt en behandelt de leerplichtambtenaar het verzuim in nauwe samenwerking met de school.

[7] In de gevallen waarin een zaak wordt aangehouden, besluit de rechter vaak dat hij/zij de jeugdige na een bepaalde periode wil terugzien (tweede kans). Als het in deze periode goed is gegaan, volgt bijvoorbeeld een voorwaardelijke taakstraf (in plaats van een taakstraf/maatregel).

Bij zorgen over leerlingen waar verzuim een rol speelt is er contact tussen leerplicht en de intern begeleider van de school en/of de ouder- en kind coach. Tweemaal per jaar is er in Diemen een algemeen overleg met directeur, IB-er en OK-coach over hoe de samenwerking verloopt en ook hoe de voortgang verloopt met bepaalde leerlingen.

Binnen het voortgezet onderwijs vindt overleg plaats binnen zogenaamde Zorg Advies Teams (ZAT's). Vanwege de grote spreiding van leerlingen over VO-scholen, nemen de leerplichtambtenaren niet standaard deel aan deze overleggen. Wel wordt op basis van afwegingen in individuele casuïstiek soms deelgenomen aan een ZAT of een individuele leerlingbespreking. De aandacht hiervoor is terug te zien in een toename van het aantal individuele bespreekgevallen.

De leerplichtambtenaren zijn aangesloten op Multisignaal, het systeem dat in verbinding staat met de landelijke Verwijsindex Risicojongeren (VIR). Via deze VIR kunnen hulpverleners eenvoudig aangeven dat zij betrokken zijn bij een kind of jongere. Hier wordt door leerplicht gebruik van gemaakt.

Deelname leerplicht aan overlegvormen school	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Deelname leerplicht aan ZAT's en zorgoverleg basisscholen	17	12	26	21
Deelname leerplicht aan individuele bespreekgevallen/UVO/MDO*	61	58	55	67
Aantal registraties in Matchpoint/Multisignaal	9	10	7	9

**UVO=uitvoeringsoverleg*
**MDO=Multidisciplinair overleg*

Werkwijze bij verzuimmelding
Als de leerplichtambtenaar een verzuimmelding ontvangt, worden de ouder(s)/verzorger(s) en/of de leerling door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek. Doel is de reden van het verzuim te achterhalen, tot een analyse te komen en een plan van aanpak op te stellen. Dat plan komt tot stand samen met ouders en eventuele partners in het veld.

Als blijkt dat de leerling doorgaat met spijbelen, wordt deze opnieuw opgeroepen voor een gesprek en wordt een officiële waarschuwing gegeven. Deze wordt schriftelijk bevestigd en de school krijgt van de correspondentie een afschrift. Als de leerling niet reageert op de oproep kan de leerplichtambtenaar op huisbezoek gaan. In het uiterste geval wordt er proces-verbaal opgemaakt.

Werkwijze bij thuiszitters
Bij thuiszitters is vrijwel altijd sprake van ingewikkelde casuïstiek en langdurig verzuim. Een leerling is dus veelal in beeld. Regelmatig is er sprake van angststoornissen of andere psychische problematiek. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben rondom thuiszitters een belangrijke rol. Het onderwijs is primair verantwoordelijk voor de plaatsing van leerlingen. De werkwijze is geborgd in het nog niet vastgestelde ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden voor de periode 2020-2024.

In het primair onderwijs is in onhoudbare / vastlopende situaties de coördinator Noodprocedure beschikbaar. De functie van coördinator Noodprocedure wordt voor het primair onderwijs vervuld door de Adviseur Passend Onderwijs, Miranda van Dam. Deze kijkt wat nodig is voor leerling, ouders en school, zodat de leerling onderwijs kan blijven volgen. In het voortgezet onderwijs zijn er adviseurs van het samenwerkingsverband die eenzelfde rol vervullen.

6.3 Wat opvalt:

- Het aantal proces-verbalen is flink afgenomen. De oorzaak is dat de leerplichtambtenaren tijdens de scholensluiting niet konden handhaven;
- Toename van het aantal keren dat leerplicht heeft deelgenomen aan overleggen.
  Het aantal maal dat leerplicht heeft deelgenomen aan een overleg met jongere, ouders en ketenpartners is aanzienlijk toegenomen. Een verklaring voor deze stijging is een toename van het aantal ‘zorgleerlingen’ en doordat de leerplichtambtenaren intensiever betrokken zijn bij een casus. De leerplichtambtenaren zijn bij minder zorgoverleggen op school geweest, door het uitvallen van deze overleggen in de periode van de scholensluiting.

6.4 Overige werkzaamheden leerplicht 2020-2021

- Een leerplichtambtenaar participeert eenmaal per maand in het zorg- en signalen casuïstiekoverleg. Tijdens dit casuïstiekoverleg tussen de gemeente, het jongerenwerk, politie, leerplicht en het veiligheidshuis worden jongeren die overlast veroorzaken of jongeren waarover zorg is, besproken en wordt afgestemd welke acties worden ondernomen.
- De halfjaarlijkse rayonbijeenkomst van de belangenvereniging van leerplichtambtenaren (Ingrado) is door beide leerplichtambtenaren bijgewoond via een Zoomvergadering. Een van de leerplichtambtenaren heeft ook via beeldschermbellen deelgenomen aan de algemene ledenvergadering van Ingrado.
- Leerplicht heeft deelgenomen aan diverse workshops van Ingrado over de verzuimaanpak tijdens corona.
- Een keer maand per maand is er een regionaal Leerplicht overleg.
- Eens in de twee maanden is er overleg met leerplicht Amsterdam.

7. Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten

7.1 Landelijke ambities rondom voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die het onderwijs zonder een startkwalificatie verlaten.[8] Jongeren die zonder startkwalificatie van school gaan, hebben een kleinere kans op een baan, raken vaker betrokken bij een misdrijf en hebben hogere zorgkosten. Om te bevorderen dat deze jongeren alsnog een diploma halen en zo betere kansen hebben op de arbeidsmarkt, is in 2002 de RMC-wetgeving (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) van kracht geworden. Scholen en gemeenten zetten zich samen met het ministerie van OC&W en DUO in om voortijdige schooluitval te voorkomen.

In Nederland verlieten in 2002 ca. 71.000 jongeren het onderwijs zonder een startkwalificatie. Toen is de ambitie gesteld het aantal vsv'ers per 2016 terug te brengen tot minder dan 25.000. Dat is gelukt. In 2015 betrof het 24.451 jongeren en 2016 ging het om 22.948 jongeren. Het percentage daalde van 5,5% (2002) naar 1,8% (2015) en 1,7% (2016). In 2016 heeft de minister van OCW laten weten voort te willen bouwen op bestaande inzet. De doelstelling is verder aangescherpt tot maximaal 20.000 nieuwe voortijdig schoolverlaters per jaar in 2021.

Vanaf het schooljaar 2015-2016 tot aan afgelopen schooljaar zien we landelijk een lichte stijging van het aantal vsv'ers. De doelstelling van jaarlijks maximaal 20.000 nieuwe vsv'ers in 2021 kwam daarmee verder uit beeld. De aantrekkende arbeidsmarkt werd gezien als mogelijke verklaring voor deze lichte stijging van het aantal vsv'ers. Afgelopen jaar zien we een trendbreuk. We zien landelijk - ook in Diemen- een lichte daling van het aantal vsv'ers. Een mogelijke verklaring is dat de onzekerheid op de arbeidsmarkt ervoor heeft gezorgd dat jongeren op school bleven. De vraag is wat het effect van de alweer aantrekkende arbeidsmarkt is op het aantal vsv'ers in het schooljaar 2020-2021.

7.2 De regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)

De RMC-wetgeving is de basis voor het gemeentelijk beleid 'voorkomen voortijdig schoolverlaten', waarin onder meer de meldplicht van niet-leerplichtige voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) aan de RMC-functie is geregeld. Gemeenten zijn verplicht om 'niet meer leerplichtige jongeren tot 23 jaar' te volgen op hun weg naar een startkwalificatie en hen, wanneer uitval dreigt, een passend aanbod richting een startkwalificatie te bieden.

De gemeente onderhoudt daartoe contacten met scholen, instellingen en organisaties betreffende de verwijzing van vsv'ers naar onderwijs en/of arbeidsmarkt. De wet verplicht gemeenten eveneens tot het opzetten van een regionaal netwerk van ketenpartners en stelt gemeenten verantwoordelijk voor een goed registratiesysteem voor meldingen van voortijdig schoolverlaters.

Het ministerie van OC&W stelt jaarlijks een subsidie ter beschikking voor de uitvoering van de RMC-functie en de kwalificatieplicht. In 2021 betreft dit voor Diemen een bedrag van € 60.541 bestemd voor RMC-middelen en uitvoering kwalificatieplicht. Deze subsidie wordt uitgekeerd door RMC-centrumgemeente Amsterdam en aan hen verantwoord.

7.3 RMC-verzuim

Er is sprake van RMC-verzuim wanneer iemand tussen de 18 en 23 jaar nog niet in het bezit is van een startkwalificatie en zonder geldige reden geen onderwijs meer volgt. In Diemen en Amsterdam is met het onderwijs afgesproken dat jongeren boven de 18 volgens dezelfde richtlijnen worden gemeld

[8] Een startkwalificatie is een HAVO-, VWO- of MBO-diploma niveau 2 of hoger en geldt als basis voor het vinden van geschoold werk.

als de jongeren onder de 18 (bij 16 uur verzuim of meer in 4 weken). De bedoeling is verzuim eerder te signaleren, eerder in gesprek te gaan en deze jongeren in een eerder stadium te motiveren terug naar school te gaan. Bijna alle jongeren met wie leerplicht vanuit haar RMC-functie contact heeft, zijn jongeren die uitvallen op het mbo. Het doel van leerplicht is om deze jongeren te motiveren om (alsnog) hun startkwalificatie te behalen, via een opleiding of via een leer- en werktraject.

Bureau Leerplicht Plus van de gemeente Amsterdam voert de huisbezoeken in het kader van RMC-verzuim uit.

RMC-verzuim	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
RMC-verzuim	**331**	**286**	**119**	**180**
Huisbezoeken	49	63	50	0

7.4 Voortijdig schoolverlaters

% vroegtijdig schoolverlaten	2008-2009	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Agglomeratie Amsterdam	4,4%	2,4%	2,2%	2,4%	2,3%	2,5%	1,9%
Aalsmeer	3,0%	1,4%	0,7%	1,4%	1,4%	1,6%	1.3%
Amstelveen	3,0%	1,5%	1,2%	1,8%	1,2%	1,9%	1.4%
Amsterdam	5,3%	3,1%	2,9%	3,1%	3,0%	2,9%	2.2%
Diemen	**4,2%**	**1,6%**	**2,1%**	**2,3[1]%**	**2,4%**	**2,9%**	**1.7%**
Haarlemmermeer	3,5%	1,9%	1,5%	1,7%	1,6%	1,9%	1.4%
Uithoorn	3,0%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%	2,2%	1.3%
Ouder-Amstel	3,3%	1,8%	0,9%	1,5%	1,0%	1,3%	1.2%

Ieder jaar wordt rond 1 maart het aantal voortijdig schoolverlaters van voorgaand schooljaar gepubliceerd. Deze gegevens hebben de status 'voorlopig' omdat het hier gaat om gegevens die zijn aangeleverd door de onderwijsinstellingen, maar nog niet zijn gecontroleerd door een accountant.

7.5 Wat opvalt:

- Er is sprake van een lichte daling van het percentage voortijdig schoolverlaters. Landelijk is eenzelfde ontwikkeling te zien. Afgelopen jaar was een uitzonderlijk jaar waarin scholen geen bindend studieadvies mochten geven en er sprake was van onzekerheid op de arbeidsmarkt door de coronapandemie.
- Afgelopen jaar hebben er geen huisbezoeken plaatsgevonden. Daarvoor zijn twee verklaringen.
  1. De coronagerelateerde maatregelen maakte het moeilijker om op huisbezoek te gaan.
  2. Bureau Leerplicht Plus Amsterdam voert de Diemense huisbezoeken uit. In 2021 werd duidelijk dat vanwege de AVG leerplicht Amsterdam de huisbezoeken voor Diemen niet meer kon afleggen. Een dienstverleningsovereenkomst moet ervoor zorgen dat leerplicht Amsterdam deze huisbezoeken weer kan uitvoeren.

8. Terugblik en Speerpunten

8.1 Terugblik speerpunten 2020 – 2021

1. Corona
Zoals verwacht hadden de coronamaatregelen voor het onderwijs ook afgelopen jaar impact op het werk van leerplicht. In het jaarverslag 2019-2020 was hier al rekening mee gehouden. Hierdoor was er afgelopen schooljaar ruimte voor leerplicht om goed om te gaan met de verwachte en onverwachte coronagerelateerde werkzaamheden. Paragraaf 2.2. omschrijft welke coronagerelateerde werkzaamheden leerplicht heeft verricht.

2. Relatie met voortgezet onderwijs versterken
Wegens tijdgebrek bij leerplicht is onvoldoende uitvoering gegeven aan dit speerpunt. Het enige wat is bewerkstelligd, is het inplannen van een terugkerend overleg met leerplicht Amsterdam. Wat niet is gebeurd: contact onderhouden met de Samenwerkingsverbanden en contact leggen met de voortgezet onderwijsscholen waar minimaal 20 Diemense leerlingen naar school gaan.

3. Meer aandacht voor kwetsbare jongeren
Wegens tijdgebrek is ook aan dit speerpunt onvoldoende uitvoering gegeven. Leerplicht had het voornemen te onderzoeken hoe zij meer outreachend kan werken richting mbo-jongeren en mbo-instellingen. Leerplicht wilde bewerkstellingen dat het verzuim van kwetsbare jongeren (eerder) gemeld wordt bij leerplicht. Mbo-scholen melden verzuim vaak pas wanneer het verzuim al vele malen hoger ligt dan wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden (16 uur in een periode van vier weken). Voor kwetsbare jongeren is het belangrijk dat ongeoorloofd verzuim meteen gemeld wordt bij leerplicht. Daarom gaat leerplicht uitvoering geven aan dit speerpunt in schooljaar 2021-2022.

4. Capaciteit leerplicht
In het vorige jaarverslag kondigden we aan dat we zouden gaan kijken naar de eigen manier van werken.
We vertelden dat de manier van werken voor leerplicht veranderd is. Dat de inzet meer gericht is op preventie, gericht op het beschermen van het recht op ontwikkeling en dat de rol van leerplicht als intermediair aan belang heeft gewonnen. Dat deze veranderingen positief zijn voor jongeren én dat leerplicht meer tijd besteedt aan de verzuimmeldingen. Het streven was: kijken hoe het werk binnen team leerplicht herverdeeld kan worden om ervoor te zorgen dat de leerplichtambtenaren meer ruimte krijgen om jongeren goed te blijven begeleiden. Afgelopen jaar is gereflecteerd op hoe leerplicht werkt en wil blijven werken. Dat heeft de volgende inzichten opgeleverd:

1. Werken volgens de MAS is waardevol voor jongeren, ouders en ketenpartners;
2. Leerplicht werkt door de invoering van de MAS intensiever samen met ketenpartners en wordt door de ketenpartners betrokken bij problematiek die als zwaarder bestempeld kan worden;
3. Werken volgens de MAS neemt per casus gemiddeld meer tijd in beslag. Het gevolg is dat leerplicht meer tijd besteedt aan verzuimmeldingen;
4. De werkdruk is door de toename van het aantal jongeren in Diemen en werken volgens de MAS toegenomen;
5. Door de toegenomen werkdruk blijft er werk liggen;
6. Het takenpakket van de ondersteunende functie is verrijkt met relatiebeheer. De ondersteuner neemt geen werk van de leerplichtambtenaar over;
7. Om ervoor te zorgen dat de leerplichtambtenaren volgens de MAS kunnen blijven werken en om ervoor te zorgen dat er weer ruimte komt voor het uitvoeren van de speerpunten en voor werk dat nu blijft liggen, is een uitbreiding van de capaciteit voor de leerplichtambtenaren wenselijk.

8.2 Speerpunten 2021-2022

Onze ambities en bijbehorende speerpunten voor schooljaar 2021-2022 zijn bescheiden en ambitieus te noemen. Bescheiden omdat met de huidige capaciteit het niet reëel is om meer te willen. Ambitieus omdat we volop willen inzetten om op een manier te kunnen werken die werkt voor ons en voor onze jongeren. Onze ambitie is: vroegtijdig al het verzuim signaleren en jongeren de begeleiding bieden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen binnen het onderwijs. Uitvoering willen geven aan onze ambitie heeft de onderstaande vier speerpunten opgeleverd.

1.Team Leerplicht op kracht

Het afgelopen schooljaar is onderzocht of leerplicht met de huidige capaciteit het werk goed kan (blijven) uitvoeren. Sinds 2015 is het aantal uren dat de leerplichtambtenaren werken gelijk gebleven. De capaciteit van de leerplichtambtenaren is 1.5 fte. De conclusie is dat de groei van het aantal jongeren in Diemen, werken volgens de MAS en werk dat nu blijft liggen, zorgen dat een uitbreiding van capaciteit bij leerplicht wenselijk is. Voor de leerplichtambtenaren zien we graag een uitbreiding van 0.6 fte in 2022. De capaciteit van de leerplichtambtenaren neemt dan toe van 1.5 fte tot 2.1 fte. De formatiemeter van de brancheverenigingen van leerplicht (Ingrado) is gebruikt om tot een inschatting te komen van de formatie die wenselijk is voor leerplicht Diemen. De formatiemeter van Ingrado komt voor leerplicht Diemen uit op tussen 2.1 - 3.4 fte voor de leerplichtambtenaren.[9]
In 2020 en in 2021 is er een wisseling geweest op de ondersteunende functie bij leerplicht. De ondersteuner verwerkt onder andere de verzuimmeldingen en onderhoudt contact met de scholen. Deze functie is van groot belang, ook voor het uitvoeren van de speerpunten 3 en 4 in dit jaarverslag. Bij het op kracht brengen van team leerplicht hoort ook het aantrekken en het inwerken van de nieuwe ondersteuner.

2. Werken volgens de MAS

De leerplichtambtenaren hebben succesvol de MAS-werkwijze geïntegreerd in hun werk. Daarvan profiteren jongeren, ouders en de samenwerkingspartners. De insteek van de MAS is meer inzet op preventief werken. Werken volgens de MAS kost gemiddeld meer tijd per casus. De leerplichtambtenaren zullen -totdat er extra capaciteit is- keuzes moeten maken welk werk zij wel en niet doen. Leerplicht maakt de keuze om tijd te blijven maken voor werken volgens de MAS. Dat betekent ook dat er minder of geen tijd gaat naar het vroegtijdig signaleren van (al het) verzuim en relatiebeheer met de scholen en andere partners.

3. Vroegtijdig signaleren verzuim basisscholen Diemen

Schoolverzuim is vaak een signaal van achterliggende problematiek. En veelvuldig verzuim kan leiden tot voortijdig schoolverlaten. Alle reden om schoolverzuim serieus te nemen en aan te pakken.
In Diemen heeft basisschool de Noorderbreedte meegedaan aan de pilot ‘Verzuim in beeld’. De pilot is geïnitieerd door leerplicht Amsterdam en het Samenwerkingsverband primair onderwijs Amsterdam-Diemen. In de pilot is in beeld gebracht wat het daadwerkelijk ongeoorloofd verzuim was (op basis van de administratie) en welk deel van het daadwerkelijk, ongeoorloofd verzuim gemeld is door de basisscholen. De conclusie is dat veel verzuim niet gemeld wordt aan leerplicht. Ook uit landelijke cijfers blijkt dat het primair onderwijs lang niet al het ongeoorloofd verzuim meldt.

Leerplicht Diemen heeft een aantal jaren ingezet op het vroegtijdig signaleren van al het verzuim op de basisscholen in Diemen. Op de basisscholen in Diemen werd jaarlijks (eenmaal of tweemaal) de verzuimadministratie doorlopen. In de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 is dit niet gebeurd. De oorzaak is tweeledig: 1. tijdgebrek bij leerplicht en 2. In de afgelopen twee schooljaren heeft leerplicht

[9] 2.1 FTE is de onderkant van de bandbreedte en gaat uit van het uitvoeren van alleen de wettelijke taken. 3.4 FTE is de bovenkant van de bandbreedte en gaat uit van preventief werken. Let op: de berekening is voor het **totaal** aantal FTE voor leerplicht. De aantal FTE voor de leerplichtambtenaar is 0,6 van het totaal aantal FTE. De overige 0.4 FTE voor team leerplicht is bestemd voor administratieve en beleidsmatige ondersteuning van de leerplichtambtenaren.
Formatiemeter leerplichtfunctie 2014 | Mededelingen | Actueel | Ingrado.nl

wegens de coronapandemie anders samengewerkt met de basisscholen in Diemen. Veel regulier werk heeft plaatsgemaakt voor coronagerelateerde werkzaamheden.

Leerplicht Diemen wil in 2022 weer samen met de basisscholen in Diemen de administratie doornemen. De opbrengst is dat verzuim vroegtijdig gesignaleerd wordt en aangepakt kan worden.

4. Meer aandacht voor kwetsbare jongeren

Dit speerpunt stond in het vorige jaarverslag en keert terug in de speerpunten van dit jaarverslag. Leerplicht wil bewerkstellingen dat het verzuim van kwetsbare mbo-jongeren (eerder) gemeld wordt bij leerplicht. Mbo-scholen melden verzuim vaak pas wanneer het verzuim al vele malen hoger ligt dan wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden (16 uur in een periode van vier weken). De ondersteuner van de leerplichtambtenaren gaat een rol vervullen in contact leggen met mbo-scholen en het bevorderen van verzuim melden bij leerplicht Diemen.

Bijlage 1. Afkortingen

Afkorting	Betekenis
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BL+	Bureau leerplicht Plus
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
DMO	Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
OC&W	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OKC	Ouder Kind Centrum
OM	Openbaar Ministerie
OTS	Ondertoezichstelling
PRO	Praktijkonderwijs
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
SO	Speciaal Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
ZAT's	Zorg Advies Teams
ZBO's	Zorgbreedteoverleggen